

האיחוד

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נטילת ידיים (טז)

ההפטרה: "והיה שארית" (מכה ה)

פרשת בלק

..והיציב מלאך ה' בדרך לשטן לו" (כב,כב)

מלאך של רחמים היה, והיה רוצה למנוע מלחטוא שלא יחטא ויאבד.

לומדים אנו מכאן את גודל רחמנותו של הקב"ה, ששלח מלאך מיוחד למנוע את בלעם מלחטוא ולתת לו אפשרות לחזור בו ממעשיו הרעים. ואף על פי שבלעם היה אדם גדול ועליו נאמר: שידוע דעת עליון וכל מעשיו היו בגדר מזיד ולא שוגג, בכל זאת ריחמו עליו מן השמים. ואם על גוי מרחמים, קל וחומר על כל יהודי ויהודי ולכן היהודי מרגיש שיצרו הרע מתגבר עליו ורוצה לחטוא אל יתיאש ויאמר: "מה כבר יצא ממני שכבר כך וכך עשיתי...." אדרבא יתגבר ולא ישמע לעצת היצר ובוודאי ירחמו עליו מן השמים ויסייעו בידו לעלות ולהתעלות בתורה ובמצוות.

"כי מראש צורים אראנו ומזבלות אשורנו הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתושב מי מנה עפר ילקב..." (כז,ט-י)

אומר בלעם: כשאני מסתכל על עם ישראל, אני רואה את תחילת שורשיהם החזקים והמיסודים כצורים וגבעות הללו שאי אפשר לעוקרם בנקל, "צורים" - אלו אבות העולם שזכותם גדולה מאד, "ומגבעות" - אלו השבטים שזכותם גדולה מאד. ואם אני מסתכל בסופם "הן עם לבדד ישכון" שכל האומות עתידות להתבטל מן העולם ורק עם ישראל יישאר לפי שהם נבדלים משאר האומות ואינה מתערבבים עמם כלל, לא במאכלם ולא בגופם ולא במשפטים, על כן איני יכול לקללם והחל ללמד עליהם זכות "מי מנה עפר יעקב" מי יכול למנות את המצוות שעושה האדם ה"פשוט" בישראל? עד שהוא אוכל לחם עשוי לקיים 10 מצוות כגון: לא תחרוש שור בחמור, לא תזרע כלאים, לקט שכחה ופאה, הפרשת תרומה, מעשר ראשון, מעשר שני, מצוות חלה וכל זאת לפני נטילת ידיים וברכת המוציא ...

"הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" (כז,כד)

בלעם עם כל גדולתו שהיה נביא כמשה התפעל מעם ישראל ששוברים תאוותם ורצונם ומזדריזים כארי כדי לעשות רצון אביהם שבשמים, שכן גוי אינו יכול לנהוג כמותם.

כבר כשהם קמים בבוקר משנתם הם מתגברים כארי וחוטפים מצוות: נטילת ידיים של שחרית, לובשים ציצית ומניחים תפילין וקוראים ק"ש וכל יומם מסובב במצוות, וכשהם הולכים לישון הם קוראים ק"ש והקב"ה שומר עליהם ולוחם למענם והם אינם יודעים כלל מהגס שנעשה להם, וכשרואה בלעם את הטובה הצפונה להם באחריתם הוא מבקש "ותהי אחריתי כמוהו" שיהיה לו חלק לעולם הבא כמותם. (מעם לווע)

מעשה שהיה

רפורט של אושר בירושלים

שמי שלום, אני גר בבית- ים, נשוי ואב ל-5 ילדים, לפרנסתי אני מתקין

גגות ועושה פרגולות. לפני 3 שנים הייתה לי הפסקה ארוכה בעבודת, שום קליינט לא נכנס, התחלתי להשתמש בחסכוניות הייתי חצי מיואש, כמעט בוכה. לפתע צלצל הטלפון על הקו

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב *שעון קיץ* סוף זמן ק"ש לשבוע הבעלי"ט 8:31-8:33

יציאת ש"ר"ת: 9:15

יציאת שבת: 8:21

כניסת שבת: 7:30

י. מצוה לקצוץ ציפורניו ביום שישי לכבוד שבת (ש"ע אורח סי' רס ס"א), ולכל הפחות פעם בשבועיים (בא"ח ס"ב פר' לך-לך סי"ג, ולקו"י שנת סי' רס ס"ה).

וראוי שקציצת הציפורנים תהיה תמיד בזמן זה [חמישי, שישי] ולא במשך השבוע, אא"כ הציפורנים עודפות על הבשר וגם יש חשש חציצה בנטילה לפת, או לצורך טהרה (פסקי תשובות סי' רס ס"ה).

לספרדים: אפשר לקצוץ ביום חמישי ולא דווקא בשישי (ולקו"י שנת סי' רס עמ' תשטו-תש"י, שו"ת אור לליון

ס' פ"מ ס"ד, כה"ח סי' רס ס"ק טו). חובה לקצוץ את הציפורנים בין של ידיו ובין של רגליו (בא"ח ס"א לך-לך סי' ס"ד, ולקו"י שנת סי' רס ס"ק ה עמ' תשטו, כה"ח סי' רס ס"ק טו, אור לליון ס'ס).

* **סדר גזירת הציפורנים:** אפשר בכל סדר שרוצה (מ"ר החיד"א ל' צדכני יוסף סי' רס ס"ה, כה"ח סי' רס ס"ק טו, שו"ת אור לליון פ"ח סי' ס"ד, ושכן דעת הרמב"ם עובדיה יוסף הובא ב-והאש מרדכי ס'ס"ו, ולקו"י סי' רס עמ' תשטו).

לאשכנזים: יש לקצוץ ביום שישי דווקא ואם אינו יכול אז אפשר ביום חמישי (פסקי תשובות סי' רס ס"ה, משנ"ב ס"ק ו) אולם החובה היא בציפורני ידיו אך ברגליו לא חייב, אא"כ הן ארוכות (פסקי תשובות ס'ס"ה). אין לקוצצם [של הידיים והרגלים] ביום אחד [לצורך טהרה מותר] (מג"א ר"ס סי' רס, משנ"ב ס"ק ו).

* **סדר גזירת הציפורנים:** לא נוטל אותם כסדרם אלא בדילוג ומתחיל ביד שמאל לפי סדר "דבהגא"

[1,3,5,2,4]. ואח"כ עובר ליד ימין לפי סדר "בדאגה" [5,3,1,4,2]. (כאשר האגודל היא מס' 1 וראה בתמונה מיקום של כל מס' אצבע) (הרמ"א סי' רס ס"א).

וכל דין דילוג האמור הוא רק לאצבעות הידיים ולא לרגלים שקוצץ רגל (והאש מרדכי סי'ס, פסקי תשובות ס'ס).

וכל דין דילוג הנ"ל הוא לכתחילה אבל בדיעבד יצא בכל סדר שעשה (מג"א סי' רס ס"ק א, פסקי תשובות ס'ס)

יא. מובא בשם האר"י ז"ל שיש להזהר מאוד שלא לגדל את הציפורנים באופן שיהיו ארוכות ועודפות על הבשר, שיש בזה טומאה גדולה ואחיזה לחיצונים והמגדלם נענש מאוד (כה"ח סי' קסא ס"ק ד ולקו"י סי' רס ס"ה). ועוד שפעמים זה מהווה חציצה לענין נטילת ידיים [בגלל לכלוך שנכנס מתחת לציפורנים] (ש"ע סי' קסא ס"א).

יב. צריך להזהר מאוד לא להשליך את הציפורנים שקוצץ ברצפה או ברשות הרבים, והסיבה מובאת בגמרא: (מועד קטן י"ה, נידה י"ז) שמא תדרוך אשה מעוברת ותפיל את עובריה ח"ו, ויש אחרונים ובפרט בזוהר הקדוש שאומרים שכל אדם עשוי להינזק אם דורך על הציפורנים הנ"ל. (ולקו"י עמ' ש"א, והאש מרדכי סי'ו).

הטעם: שדווקא האשה ניזוקת, משום שקודם חטא אדם הראשון היה מלבושי ציפורן וכשחטא נתפשט ממנו ולא נשאר ממנו רק ציפורנים בקצה הידיים והרגלים ומאחר שהאשה גרמה שנתפשט מלבוש זה, מה שנשאר מהם יש לחוש שתענש בו (ס'ס).

בגמרא (ס'ס) מובא מה יש לעשות בציפורנים: השורף את הציפורנים - חסיד, הקוברם- צדיק והזורקם רשע.

כיום נהוג לזורקם לכיור או לשירותים ולפתוח את המים שירדו לביוב ודיו (ולקו"י עמ' ש"א-ש"ב, ש"ח). אם נפלו ציפורנים בשעת הקציצה לרצפה יטאטא את אותו מקום היטב ודיו (והאש מרדכי ס'ס).

יג. ספרדים: מותר לגזוז ציפורנים [בין של הידיים בין של הרגלים] בחול המועד (ש"ע אורח סי' תקל"ב ס"א) **אשכנזים:** אסור לגזוז ציפורנים [בין של הידיים בין של הרגלים] בחול המועד אא"כ לצורך טהרת האשה שמותר (הרמ"א ס'ס).

יד. האבל על אביו או אימו בתוך ה"שלושים" לפטירתם אסור לו להסתפר ולטול [לקצוץ] ציפורניו [בין של הידיים בין של הרגלים] בכלי [כמספרים או "קוצץ ציפורנים"] אבל בידיו או בשיניו מותר (ש"ע י"ד סי' ש"ס) אפילו בתוך "שבעה" יכול לעשות כן, ומותר לו לעשות סדק קטן עם מספרים בציפורן שיוכל לטול הציפורן ביד או בשיניים (ולקו"י אכלת סי' לו ס"ה).

בזכות נשים צדקניות ניגאל מהגלות האחרונה,

כל אשה ובת שתקבלנה על עצמה קבלה בצניעות שמה יועבר להרה"ג חיים קנייבסקי שליט"א. לשליחת הקבלה ושם בפקס 02-5385787 או בנייד 053-3125551, 054-8488401

החוף הנפרד באשדוד ומול אזור יא - לנשים בימים ראשון, שלישי וחמישי כל היום לגברים בימים שני, רביעי ושישי וכל ערבי חג כל היום

משרדי "האיחוד" טל: 08-8644452 *לא לעיין בתפילה* דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

הייתה אחותי נחמה, רווקה בת 40, "שלום, מה אני שומעת מאשתך, שאתה עצוב כי אין עבודה, אתה לא מתבייש? אתה לומד כל יום דף יומי ושכחת שיש ריבוננו של עולם? סע לכותל, תתפלל ותבכה, הפרנסה היא ממנו, לא מהקליינטים!".

התעוררתי לחיים, והודיתי לה על המילים החמות והמעוררות "את יודעת אחותי היקרה, הרב גם לימד אותנו שאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים, כלומר שאדם יושב בתוך הקופסא הצרה שלו ואין לו את היכולת לצאת משם, אז צריכים אנשים אחרים להושיט לו יד, הנה, אני עולה על הג'יפ ונוסע לכותל והלב שלי אומר שיכנסו 3 עבודות...", "שלוש עבודות! אתה לא מתבייש שלום? בורא עולם, הלא כל הווילות שלו, כל הבניינים שלו, הוא יכול להוריד לך גשם של עבודות מעכשיו ועד הפנסיה" אמרה נחמה.

הגעתי לכותל ושפכתי את הנשמה, אמרתי את כל ספר התהלים בבכיות, לאחר מכן עליתי לג'יפ ונסעתי כשאני מחפש קיוסק כדי לקנות שתיה, להרוות את צימאוני, עצרתי ליד הקיוסק וקניתי שתיה וכשחזרתי נהיה לי חושך בעיניים! רפורט על סך 500 ש"ח הוצמד לג'יפ עליו היה רשום שם הפקת, מנשה. הספקתי עוד לראות אותו מרחוק על אופנוע הפיקוח העירוני כשהוא נעלם בעיקול ואמרתי לעצמי: "שלום, אתה תופש אותו ומנער אותו, הוא רואה ג'יפ דולק, דלת פתוחה, רואה שאני קונה בקיוסק ונופל עלי עם קנס כשארץ לי חצי שקל בכיס, זה לא יעבור לו בשתיקה", דהרתי אחריו אך הוא התאדה מהנוף. נסעתי לעירייה, כולי בוער כמו עצי המערכה... כשהגעתי שאלתי במודיעין איפה המשרד של הפיקוח ונכנסתי לשם שואג קצת בחוסר נימוס: "מי פה הבוס?", יצא אחד שאמר לי: "הל, פה זה לא גן חיות, אתה רוצה לשאוג אז תכנס לכלוב של הנמרים בגן החיות התנכי", אמרתי לו: "אתם חצופים, בא הפקח שלך ונתן לי 500 ש"ח קנס, על מה? בא בן אדם מבתי-התפלל בכותל, קונה פחית קולה חצי דקה, ואתם שותים לו את הכסף שאין לו". הוא הפנה אותי למשרד המנכ"ל, מהמנכ"ל הפנו אותי ליועץ המשפטי ומשם לעורך דין של פרקליט המדינה, שרק הוא יכול לבטל את הרפורט עם בכלל. דפקתי בדלת כולי כעוס, פתח לי אדם שנראה לי מוכר מהיכן שהוא ושאלתי אותו: "תגיד לי, אנחנו לא מכירים?", הוא התבונן בי ארוכות ואמר: "אתה מוכר לי אבל מהיכן?" פתאום נזכרתי, "לא קוראים לך במקרה יהושע? למדנו ביחד בבית ספר עממי", "אתה שלום נכון?" אמר: "כל הכבוד, גם חזרת בתשובה", התחבקנו וסיפרנו כמה בדיחות מימי בית הספר וזוהי שאלה: "במה אני יכול לעזור לך?", "תסתכל, נתנו לי רפורט 500 ש"ח על כלום, הייתי צמא וירדתי לקנות שתיה, השארתי ג'יפ פתוח, איפה הנשמה של הפקח שלכם?".

יהושע שהיה המזכיר של הפרקליט, ניסה לבקש עלי רחמים אך הפרקליט סירב "הוא חנה באדום לבן, אם יש לו טענות שישמע אותן בבית משפט מול השופט", יהושע חזר אלי: "שלום, אם זה תלוי בי הייתי מבטל, הפרקליט הזה הוא טיפוס אחר לגמרי, הולך עם החוק עד הסוף... תבין אותי, זה מקום העבודה שלי". הוא הדליק את הקומקום החשמלי והכין לי כוס קפה, נרגעתי קצת וברכתי שהכל, ושאלתי אותו שאלות ששואלים חברים שנפגשים אחרי 30 שנה. אני מספר לו על המשפחה, הילדים והפרגולות, "אני עוד רווק..." הוא מספר לי בעצב. "רווק?" פקחתי זוג עיניים מופתעות "יש לי אחות, תאמין לי יהושע מתאימה לך, נשמה טובה, עושה חסדים ומעשים טובים... מעוניין?", "למה לא? אולי היא המכסה המושלם לסיר העיף שלי....." עוד באותו ערב התקיימה פגישה ראשונה, ולאחר שבוע נערך הווארט כשאני השדכן המהולל. בחתונה כשכולם רקדו ושמחו פתאום נישא אלי החתן יהושע שלצידו בחור, "שלום, גיסי היקר רציתי שתכיר חבר טוב שלי, זה מנשה, הוא פקח בעירייה, אנחנו כמו אחים!!" "מנשה, אתה זה שנתת לי הרפורט בקיוסק, איפה הלב שלך?" אמרתי חצי כועס.

"תגיד לי שלום, אם לא הרפורט שלי איך היה השידוך יוצא לפועל? אז תגיד, תודה רבה על הרפורט שנתתי לך, זהו רפורט של אושר, כי 500 ש"ח דמי שידוכין ששילמת לעיריית ירושלים, זה ממש כסף קטן, לא?".

פנית ההלכה הלכות נטילה במצבים שונים[א]

א. באלו מצבים צריך ליטול ידים במים: היוצא משירותים, היוצא מהמקלחת, הנוטל [קוצץ] ציפורניו, החולץ נעליו, הנוגע ברגלו, החופף ראשו ויש אומרים אף ההולך בין הקברים, מי שנוגע במת, המנקה כינים, המשמש מיטתו, הנוגע בגופו [בחלקים המכוסים] בידו ועוד (שו"ע אורח"ח סי' ד ס"ח).

ב. אם לא נוטל ידיו לאחר אחד מאלה הרי:

* אם תלמיד חכם הוא תלמודו משתכח (שו"ע ס"ח) - משום שצריך אדם ללמוד תורה בקדושה וטהרה וכל עוד טומאתו בו התורה מסתלקת ממנו וראוי הוא שישתכח תלמודו (כה"ח פלאגי סי' ח אורח"ח, להלכה בדורה לג"ד יוסף סי' ד ס"סד, ילקו"י אורח"ח סי' ד הערה מב).

* אם אינו תלמיד חכם יוצא מדעתו (שו"ע ס"ח) - היות שמתלבשת בו רוח שטות ועל ידי זה יוכל לבוא אח"כ לעבירה וחטא (משנ"ב ס"ק מז, כה"ח סופר סי' ד ס"ק פט, הלה בדורה סס).

הנוטל ציפורניו

ג. הקוצץ [נוטל] ציפורניו (שו"ע סס) בין שבידיו ובין שברגליו (ילקו"י וסי' ד ס"מד, פסקי תשובות סי' ד ס"סא ועוד) צריך אחר כך ליטול ידיו (שו"ע סס).

ודין זה הוא לאיש ולאשה (ואצל נשים לאשה ובה לילקו"י פ"א ס"כא-כב) וכן יש לחנך את הקטנים לכן שאחרי שקוצצים את הציפורנים שלהם יש ליטול להם ידיים (והאש מרדכי ח"ב לגמ"ח ריביוני ע"כ ס"ג).

הטעם: לנטילה, משום נדנוד רוח רעה השורה על הידיים (בא"ח ש"א פ' תולדות ס"ז, אורחות בן שלום סיאני עמ' נג, הלה בדורה סי' ד).

ומוסבר בכתבי האר"י ז"ל כי כוחות הטומאה רוצים להיאחז באדם היהודי ואין להם אחיזה אלא בסוף קצות הגוף שהם הציפורנים של הידיים והרגליים ולכן כשקוצצים את הציפורנים צריך לטהר את הידיים מכך (פרלם ח"ב ד בטאול מס' 8 עמ' 51-52).

ד. הקוצץ [נוטל] ציפורניו ולא נוטל ידיו מפחד יום אחד ואינו יודע ממה מפחד [חרדות] (שו"ע סי' ד ס"כ, גמ' פסחים ק"ב). ובאחרונים כמנורת המאור (ע"כ עמנוה כסופר עמ' 488) מובא שמפחד 40 יום ולילה ואינו יודע ממה מפחד אינו מצליח בדרכיו ותפילתו אינה נשמעת (ואש מרדכי סס).

ה. צריך ליטול ידיו בין כשקוצץ ציפורניו לעצמו (שו"ע ס"ח) בין אם אחרים קוצצים לו (כה"ח סי' ד ס"ק סח) אך הקוצץ ציפורנים לאחרים הוא עצמו אינו צריך נטילה (כה"ח ס"ח כב, ילקו"י סי' ד ס"מג ואש מרדכי ס"ג).

ו. צריך ליטול ידיים בין אם קצץ ע"י כלי [כמספרים או קוצץ ציפורנים] בין קצץ בידו (ילקו"י ס"מג). גם אם קצץ [נוטל] חלק מציפורניו צריך ליטול (בא"ח ש"א תולדות ס"ז) ואפילו על חצי ציפורן (ילקו"י סס). גם הקוצץ ציפורניו בשינוי צריך נטילה (הלה בדורה ס"ג ילקו"י ח"א מהדורת תשס"ד סי' ד ס"מג חזר בו ממה שכתב להחיר במהדורות קודמות, ואין לנו מכאן ח" ס' ס' שהסביר בילקו"י יוסף לאסור, והאש מרדכי ס"א, פסקי תשובות סי' ד ס"כא, ש"ח אבני יספה ח"א ב. ה. כח).

ולכן הכוסס ציפורניו [או בשם הרפואי אוניכופגיה כרונית], כפי שמצוי שאנשים שרגלים לעשות זאת עקב עצבנות, מתח נפשי וכדו' שצריכים אח"כ ליטול ידיים (ואין לנו מכאן ח" ס' פסקי תשובות סס).

ז. אם בזמן שקצץ ציפורניו שמע ברכה או קדיש עונה אמן אחר הברכה או קדיש ואין להחמיר בזה כיון שהרוח הרעה השורה על הידיים היא קלושה (ילקו"י ס"מג, הלה בדורה ס"ג) וכן השומע קול רעמים או רואה ברקים באמצע שנוטל ציפורניו יפסיק ויברך עליהם (הלה בדורה סס).

ח. נטילה זו יש ליטול מעיקר הדין עד סוף קשרי האצבעות אלא שלכתחילה ראוי להחמיר עד סוף כף היד [עד חיבור היד לזרוע] (נ"פ שו"ע סי' קסא לענין נטילה ידיים לטענת פת שזו נטילה ידיים החמורה ביותר שמועיל עד סוף קשרי האצבעות כ"כ כח, הלה בדורה סי' ד ס"סג, משנ"ב ס"ק לה, כה"ח ס"ק סד). [ואין לסמוך על "עיקר הדין" אלא במקום שיש מעט מים] (הלה בדורה סס).

ט. הקוצץ ציפורניו די בכך שייטול ידיו פעם אחת (בא"ח תולדות ס"ז, הלה בדורה ס"ז, ילקו"י עמ' שצח) ואם ציפורניו עודפות על הבשר, על פי "הסוד" צריך ליטול שלוש פעמים לסירוגין כל יד (בא"ח סס, שו"ח אור לזיון ח"ב פ"א ס"טו, הלה בדורה סס).

ולא צריך כלי ולא "כח דגברא" [שפיכה ע"י אדם] אלא אפשר ע"י שטיפה תחת הברז (ילקו"י סי' ד ס"מג, שו"ח אור לזיון סס, הלה בדורה ס"סג, והאש מרדכי ס"ד ושכן דעת בן אש חי צה). והמחמיר ליטול בכלי תבוא עליו ברכה (הלה בדורה סס, שו"ח אור לזיון סס, והאש מרדכי סס).